

AVOCATUL POPORULUI

Documentul privind
prevenirea torturii - MNP

Aprob

Avocatul Poporului

Renate Weber

Raport

*privind vizita desfășurată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă
Bacău, județul Bacău*

Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare.**
- 2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare.**
- 3. Recomandări.**

Bacău – 2024

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Prin Legea nr. 109/2009, România a ratificat Protocolul opțional (denumit în continuare OPCAT), adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984.

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului îndeplinește atribuțiile de Mecanism Național de Prevenire a torturii (MNP), conform prevederilor OPCAT, monitorizând în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor private de libertate. În acest sens, MNP poate vizita, anunțat sau inopinat, locurile în care persoanele sunt private de libertate, în sensul art. 4 din OPCAT.

În temeiul OPCAT, precum și a art. 4, art. 16 alin. (1), art. 35 lit. a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, coroborate cu dispozițiile Ordinului Avocatului Poporului nr. 134/2019 privind aprobarea împuternicirilor și ordinelor de deplasare în scopul realizării anchetelor și vizitelor, în data de 23.01.2024, a fost efectuată o vizită la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Bacău, județul Bacău, având ca obiective consolidarea protecției persoanelor aflate în locuri de detenție împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, precum și verificarea altor aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție, care pot apărea în timpul vizitei.

Echipele de vizitare a fost formată din: doamna [redacted], doamna [redacted] și domnul [redacted], consilieri ai Centrului Zonal Bacău al instituției Avocatul Poporului, precum și doamna [redacted] - reprezentant al organizației neguvernamentale Asociația "TREBUIE" Bacău.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată.

Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Bacău este amenajat în imobilul în care își desfășoară activitatea Inspectoratul de Poliție al Județului Bacău și funcționează potrivit prevederilor legale în vigoare ce reglementează regimul executării pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal: Legea nr. 254/19 iulie 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, Hotărârea de Guvern nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018 privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora.

Centrul de Reținere și Arestare Preventivă este structura de specialitate care asigură primirea, înregistrarea, încarcerarea, supravegherea, paza, punerea în libertate și respectarea drepturilor și libertăților persoanelor private de libertate, în condițiile prevăzute de lege.

Din partea Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Bacău au participat la discuții și la vizitarea acestuia personal de pază și personal medical.

Centrul avea o capacitate legală de cazare de 36 de locuri, la momentul vizitei fiind custodiate 29 de persoane, dintre care 27 de sex masculin și 2 de sex feminin, 25 de persoane majore și 4 minori (de sex masculin).

Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Bacău dispunea de 12 camere de cazare, cu baie proprie, dintre care 6 camere la etajul I al clădirii și 6 la etajul II. Persoanele de sex feminin erau custodiate separat de celelalte persoane, într-o cameră cu baie proprie, cu o capacitate standard de 3 locuri însă, potrivit declarațiilor personalului angajat, în funcție de necesități, centrul putea custodia mai mult de 3 persoane private de libertate de sex feminin.

Deși cazarea deținuților era diferențiată pe sexe, femeile fiind cazate separat față de bărbați, **la data efectuării vizitei minorii nu erau cazați separat de adulți. În timpul vizitei în centru, membrii echipei de vizitare au identificat persoanele minore, care erau cazate în aceeași cameră cu persoane private de libertate majore, deși acest lucru nu este recomandat de către convențiile și tratatele internaționale, dar și de legislația națională aplicabilă domeniului. Vulnerabilitatea minorilor cere, ca o chestiune de principiu, ca ei să fie cazați separat de adulți. Cade în sarcina administrației instituțiilor să ia măsuri speciale de precauție pentru a-i proteja pe minori de orice formă de abuz, inclusiv exploatare sexuală sau de altă natură. Membrii personalului trebuie să fie atenți la orice semne de amenințare (inclusiv agresiune fizică ori sexuală, abuz verbal, șantaj și furt al lucrurilor altui minor) și trebuie să știe cum să răspundă în consecință și să adopte o atitudine activă pentru a preveni astfel de incidente. Pentru a obține lămuriri cu privire la această situație, membrii echipei de vizitare au întrebat dacă există relații de rudenie între persoanele private de libertate minore și cele majore cazate în aceeași cameră, răspunsul angajaților centrului fiind negativ. Cu privire la acest aspect, membrii echipei de vizitare consideră că centrul trebuie să aplice prevederile legale în domeniu, precum și convențiile și tratatele internaționale, astfel încât persoanele vulnerabile, care necesită atenție și tratament special – minori, femei, femei, însărcinate, membri LGBTQIA+ etc. – să beneficieze de toată protecția pe durata șederii în centru. Drept urmare, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se respecte prevederile legale referitoare la regimul de cazare special pentru minori, astfel încât persoanele private de libertate minore să fie cazate separat de adulți.**

Cât privește personalul, schema de personal prevedea 27 de angajați, din care 5 funcții de conducere (1 șef birou și 4 șef schimb) și 22 funcții de execuție, **fiind vacante următoarele 4 funcții: 1 șef schimb și 3 funcții de execuție (agent de poliție).** Având în vedere cele de mai sus, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se efectueze demersurile legale pentru ocuparea posturilor vacante.

Personalul corespundea cerințelor și cunoștea procedurile de lucru, însă **nivelul salariilor din domeniu era nemulțumitor, acest aspect fiind un impediment pentru fidelizarea angajaților.**

La data efectuării vizitei, la nivelul Inspectoratului de Poliție Județean Bacău **nu erau în derulare proceduri de ocupare prin concurs a posturilor vacante** prevăzute în cadrul Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Bacău. Era în derulare procedura de ocupare a două posturi de execuție vacante, prin mutare de la nivelul altor structuri ale Inspectoratului de Poliție Județean

Bacău. În conformitate cu reglementările interne emise la nivelul Ministerului Afacerilor Interne, **schema de personal era subdimensionată, prin raportare la numărul activităților derulate în centru.** De exemplu, doar cu privire la introducerea în centru, în anul 2023 au fost înregistrate 789 operații de încarcerare, din care 449 în baza ordonanțelor de reținere emise de organele judiciare și 340 în baza mandatelor de arestare preventivă emise de către instanțele judecătorești. Conform informațiilor primite de la personalul Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Bacău, la nivelul Serviciului Coordonare Centre de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române există în derulare **o procedură de modificare/suplimentare a structurii organizatorice a acestei categorii de componente organizatorice.** Cu privire la acest aspect, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se continue demersurile legale la autoritățile ierarhic superioare pentru modificarea/suplimentarea structurii organizatorice conform nevoilor reale ale Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Bacău și angajarea personalului necesar desfășurării în bune condiții a activităților din centru (personal de pază, personal medical etc.).

Exista întocmit un Plan anual de formare profesională continuă pentru personalul centrului, care cuprindea diverse teme, pe domenii de perfecționare: Reglementarea profesiei de polițist, Protecția datelor cu caracter personal, Folosirea mijloacelor de constrângere, Pregătirea în domeniul Schengen, Raportarea evenimentelor de interes operativ, Prevenirea și combaterea violenței de gen, Prevenirea și combaterea infracțiunilor în care sunt implicați copiii, Combaterea și prevenirea traficului de persoane și a exploatării sexuale, Prevederile Codului penal – incidente în domeniul executării pedepselor și măsurilor privative de libertate, Combaterea și prevenirea torturii – Normele C.P.T. etc. **Cu privire la acest aspect, membrii echipei de vizitare consideră oportun să se desfășoare permanent instruirii și formări profesionale cu privire la gestionarea situațiilor neprevăzute, precum și la legislația națională și internațională privind drepturile omului.**

Referitor la situația disciplinară a persoanelor custodiate în centru, conducerea centrului a precizat că nu exista izolator, iar aplicarea sancțiunii disciplinare cu izolarea, prevăzută de art. 101, alin. f din Legea nr. 254/2013, nu a avut loc în perioada 2023, până la data efectuării vizitei.

Mai mult, în anul 2023 în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Bacău nu fuseseră constatate fapte ale persoanelor private de libertate care să poată constitui abatere disciplinară, astfel că nu fuseseră aplicate sancțiuni, această situație fiind urmarea faptului că persoanele erau custodiate în centru pentru perioade scurte de timp și respectau obligațiile și interdicțiile legale.

La momentul efectuării vizitei în centru, tocmai se derula procedura de introducere în arest preventiv a unei tinere. Formalitățile îndeplinite de angajatul centrului au inclus informarea tinerei cu privire la derularea procedurilor care trebuie efectuate la intrarea în centru a unei persoane, fiind chestionată cu privire la starea de sănătate și cu privire la posibile nevoi speciale. Conform procedurilor, tânăra a indicat o persoană din familie care să poată fi anunțată în caz de urgență medicală sau de altă natură, precizând că a anunțat un membru al familiei cu privire la prezența ei în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Bacău. În cadrul procedurii, angajatul centrului a

făcut o inventariere a bunurilor de valoare și a banilor găsiți asupra tinerei, obiecte care au fost reținute în baza unui proces verbal semnat de tânăra în cauză și de angajatul centrului. Persoana a fost informată și cu privire la posibilitatea de a beneficia de asistență psiho-socială, în caz de nevoie. De asemenea, persoanei nou-intrate i s-au înmănat informări scrise cu privire la drepturile și obligațiile persoanei private de libertate în cadrul Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Bacău. **Totuși, în timpul vizitei efectuate într-o cameră în care au fost depuse în aceeași zi, cu puțin timp înainte de începerea vizitei echipei instituției Avocatul Poporului, 2 persoane private de libertate, nu au fost identificate formulare sau înscrisuri cu privire la drepturile și obligațiile persoanei private de libertate în centru. Cele două persoane nou depuse în centru au declarat că nu au primit niciun document de informare cu privire la drepturile și obligațiile lor și nici nu le-au fost aduse la cunoștință verbal, în timpul procedurii de intrare în centru. Membrii echipei de vizitare consideră că este necesar să se respecte procedurile legale referitoare la informarea inițială cu privire la drepturi, obligații și interdicții, recompense, abateri și sancțiuni disciplinare, astfel încât toate persoanele private de libertate să primească la depunerea în centru materiale informative cu privire la regulamentele, drepturile și obligațiile acestora pe timpul șederii în centru și să li se prelucreze (să fie informați verbal), în funcție de capacitatea de înțelegere a acestora, conținutul materialelor scrise.**

CPT-ul subliniază, de asemenea, în cel de-al 2-lea Raport General, importanța informării exprese, fără întârziere a persoanelor din custodia poliției, asupra drepturilor lor. La sosire, persoanele trebuie să primească un exemplar cu regulamentul de ordine interioară al instituției și o descriere scrisă a drepturilor și obligațiilor lor, într-o limbă și manieră pe care să le poată înțelege. Ei trebuie de asemenea să primească informații despre cum să depună o plângere, inclusiv detaliile de contact ale autorităților competente să primească reclamații, cât și adresele oricăror servicii care oferă asistență juridică.

Pentru a se asigura că acest lucru este îndeplinit, CPT-ul consideră că **un formular conținând aceste drepturi exprimate într-o manieră simplă trebuie dat sistematic persoanelor deținute de poliție, chiar de la începutul custodiei. Apoi, persoanelor în cauză trebuie să li se ceară să semneze o declarație care să ateste faptul că au fost informați asupra drepturilor lor.**

Drepturile persoanelor private de libertate nu vor avea nici o valoare dacă nu vor fi cunoscute de deținuți. În consecință, este imperativ necesar ca persoanele din custodia poliției să fie în mod expres informate fără întârziere cu privire la drepturile lor, într-o limbă pe care să o înțeleagă. Pentru a face aceasta trebuie sistematic transmis persoanelor din custodia poliției, de la începutul detenției, un formular care într-o manieră simplă să precizeze aceste drepturi.

Cu ocazia vizitării Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Bacău, membrii echipei de vizitare au constatat următoarele:

Centrul era amplasat la etajele I și II ale clădirii unității și avea în componență 12 camere, fiecare în suprafață de 12 mp, dotate cu câte 3-4 paturi, din care 2 supraetajate, cu loc de depozitare a bunurilor personale ale persoanelor arestate.

Cu privire la spațiile de cazare, membrii echipei de vizitare au reținut că nu exista supraaglomerare, iar camerele aveau acces la băi proprii. De asemenea, cazarea se făcea în camere bine luminate natural, datorită amplasamentului la etajele superioare ale clădirii, ferestrele erau mari, cu geam termopan, securizate cu gratii și puteau fi deschise din interior, **însă ventilarea spațiilor nu era corespunzătoare, în majoritatea camerelor și băilor fiind umezeală și miros neplăcut de mucegai și materii fecale.**

Camerele destinate cazării bărbaților erau de tip duplex, comunicarea între ele fiind asigurată prin intermediul grupului sanitar (în suprafață de 12 mp), comun celor două camere. **Camerele, saltelele și cazarmamentul erau într-o stare necorespunzătoare de curățenie și igienă, iar zugrăveala era deteriorată, prezentând urme de murdărie, precum și zone cu igrasie și mucegai.**

Camera destinată cazării femeilor era în suprafață de 12 mp, având acces la o baie cu suprafața de 12 mp. **Membrii echipei de vizitare au observat că starea de igienă din camera de cazare era precară (pereți și pardoseală murdare, miros neplăcut), iar temperatura era scăzută. De asemenea, dotările din baie erau necorespunzător întreținute (chiuvetă și para de duș ruginite și murdare), wc-ul nu funcționa, fiind înfundat cu ziare deoarece nu era distribuită hârtie igienică. Totodată, la duș temperatura era scăzută, igiena precară, gresia, faianța și pereții fiind murdare și mucegaite.**

În timpul interviului, persoana custodiată în camera respectivă a declarat membrilor echipei de vizitare, că nu a mai primit hârtie igienică de la intrarea în centru (în urmă cu aproximativ 2 luni raportat la data vizitei) și nu are resurse financiare pentru a-și achiziționa acest articol de igienă. De asemenea, nu are cine s-o viziteze sau s-o sprijine cu mâncare, bani sau articole de igienă. De altfel, și alte persoane private de libertate intervievate au declarat că nu li s-a mai distribuit hârtie igienică de către personalul centrului de foarte mult timp, fiind nevoiți să-și achiziționeze acest articol din banii proprii. Aspectul constatat a fost confirmat și de către un angajat al centrului care a declarat că nu mai există hârtie igienică în magazia unității din luna decembrie. Referitor la acest aspect membrii echipei de vizitare apreciază că a nu oferi materialele necesare satisfacerii necesităților fiziologice și igienei intime poate fi considerat în sine tratament degradant. Aspectul constatat încalcă numeroase prevederi legislative, dar și convenții internaționale, precum Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela) care recomandă că “trebuie să se pretindă deținuților curățenia personală; în acest scop ei trebuie să dispună de apă și de articole de toaletă necesare sănătății lor și curățeniei lor”.

Toate camerele erau dotate cu masă și scaune pentru servit masa, cu instalații de aer condiționat, cu semnalizare optică și acustică, precum și cu televizoare cu ecran plat. Centrul de

Reținere și Arestare Preventivă Bacău nu avea sală de mese, astfel că persoanele deținute serveau masa în camerele de detenție.

Paturile erau supraetajate, cu saltele învechite și care prezentau urme de insecte dăunătoare strivite, lenjeriile fiind insuficiente și neigienizate corespunzător. **Cu privire la acest aspect, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se ia măsurile necesare pentru îmbunătățirea condițiilor de cazare prin achiziționarea de saltele noi, prin igienizarea lenjeriilor și efectuarea dezinfecției și dezinsecției mai frecvent.**

De asemenea, în băi erau depozitați numeroși saci cu deșeuri menajere, deținuții plângându-se că sunt preluați rar și produc miros neplăcut. **Cu privire la acest aspect, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se efectueze demersuri pentru îmbunătățirea condițiilor de cazare prin: igienizarea spațiilor de detenție (văruire), ventilarea corespunzătoare, asigurarea temperaturii adecvate în camere și băi, precum și colectarea periodică a deșeurilor. De asemenea, conducerea centrului trebuie să ia măsuri astfel încât timpul destinat desfășurării activităților administrativ-gospodărești, de curățenie, de igienă să fie organizat mai riguros, astfel încât toate persoanele arestate să participe periodic la aceste activități.**

Un alt aspect observat în timpul vizitei în camerele de detenție a fost insuficiența luminii artificiale care era generată de un corp luminos, amplasat într-o firidă desupra ușii, și care nu ilumina camera în mod direct, putând fi considerată mai degrabă o lumină de veghe. Potrivit declarațiilor persoanelor private de libertate intervievate, acest aspect îi împiedica să facă activități precum scrisul și cititul, fiind obositor pentru vedere și deranjant mai ales în lunile de iarnă, când orele de lumină naturală sunt mai puține. Privitor la acest aspect, membrii echipei de vizitare apreciază că insuficiența sau lipsa luminii artificiale privează persoanele private de libertate de efectuarea anumitor activități și poate afecta vederea persoanelor custodiate. *Potrivit Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, Camera de deținere trebuie să respecte demnitatea umană.....și trebuie să dispună de iluminat natural și de instalațiile necesare asigurării iluminatului artificial...iar lumina artificială trebuie să corespundă standardelor tehnice recunoscute în domeniu.*

Camera de videoconferință era dotată corespunzător cu aparatură și mobilier nou, era curată și igienizată, fiind folosită și de către psiholog, în cazul în care existau persoane care solicitau serviciile acestuia.

Centrul dispunea de un spațiu cu destinația de bibliotecă, care era suficient de spațios, fără mobilierul necesar activităților de citire și scriere, cu un dulap mare, prăfuit, cu cărți vechi, fără opis alfabetic. Având în vedere că din această încăpere se făcea intrarea în camera de examinare medicală, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se ia măsurile pentru asigurarea curățeniei și igienei spațiului respectiv, precum și achiziționarea de mobilier specific activităților de citire și scriere.

În centru existau 7 grupuri sanitare, toate fiind dotate cu instalații sanitare antivandal, însă starea de igienă era necorespunzătoare, dușurile și vasele WC erau murdare, iar mirosul era dezagreabil.

Conform informațiilor primite, echipa de vizitare a reținut că **distribuția materialelor igienico-sanitare (săpun, pastă de dinți) pentru persoanele private de libertate nu se efectua lunar, la data efectuării vizitei nefiind distribuită nici măcar hârtia igienică, din cauza lipsei fondurilor necesare. Deținuții au declarat că sunt nevoiți să-și suplimenteze articolele de igienă cu cele aduse de rude, în pachete, sau să le cumpere.**

Cu privire la efectuarea operațiunilor de dezinfecție și verificarea eficienței substanțelor folosite, a reieșit că acestea se efectuau periodic și ori de câte ori persoanele private de libertate solicitau, de către o firmă cu care era încheiat un contract de prestări servicii. **Din observațiile făcute de echipa de vizitare, precum și din discuțiile purtate cu persoanele private de libertate, a reieșit faptul că în majoritatea camerelor fusese semnalată prezența insectelor dăunătoare, membrii echipei de vizitare apreciind ca necesară efectuarea operațiunilor de dezinfecție cu o frecvență mai mare și verificarea eficienței substanțelor folosite.**

Exista o singură curte de plimbare în suprafață de aproximativ 50 mp, parțial acoperită, dotată cu două camere video. Conform informațiilor furnizate de personalul centrului, toate persoanele custodiate în centru aveau acces la activități în aer liber, acestea fiind scoase în curtea de plimbare prin rotație, timp de o oră zilnic.

Membrii echipei au vizitat și camera de vizită, în suprafață de aproximativ 12 mp, **compartimentată cu 4 cabine, cu dispozitiv de separare**, prevăzut cu fantă pentru transmiterea de înscrisuri și cu sistem de comunicații tip telefon. Camera era dotată cu mese și scaune, fiind supravegheată video. În ceea ce privește vizitele, **acestea se acordau doar cu dispozitiv de separare, neexistând posibilitatea acordării vizitelor fără dispozitiv de separare**, în conformitate cu prevederile Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013, care precizează la art. 248, alin. (3): *În vederea diminuării efectelor negative ale privării de libertate asupra dezvoltării fizice, psihice sau morale, minorului i se acordă, de regulă, vizita fără dispozitiv de separare*, iar la alin. (3¹) prevede că: *Prin excepție de la prevederile alin. (2), vizita cu copilul minor al persoanei private de libertate se acordă fără dispozitiv de separare...* **Având în vedere acest aspect, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se efectueze demersuri pentru identificarea unei soluții, astfel încât să existe posibilitatea acordării dreptului legal la vizită fără dispozitiv, atât pentru minorii custodiați, cât și pentru majorii care primesc vizita copilului minor și care se califică la acordarea vizitei fără dispozitiv de separare.**

Referitor la fondurile alocate pentru desfășurarea în bune condiții a activităților din centru, membrii echipei de vizitare au reținut că **nu fuseseră efectuate o serie de lucrări de întreținere și reparații curente (uzuale) la spațiile de cazare (vărui camere și holuri, înlocuit gresie și faianță), precum și achiziționarea unor bunuri materiale pentru dotarea camerelor de cazare (prize, saltele, lenjerii de pat) și a băilor (căzi duș, baterii chiuvete, corpuri de iluminat, faianță și gresie), precum și consumabilele medicale.** Cu privire la acest aspect, membrii

echipei de vizitare consideră necesar să se ia măsurile legale pentru alocarea fondurilor suficiente desfășurării în bune condiții a activităților din Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Bacău.

Apa rece și curentul electric erau distribuite fără întrerupere în sistem centralizat. Căldura pe timp de iarnă și apa caldă erau asigurate cu o centrală proprie.

Cu privire la alimentație, s-a observat că hrana era primită de la Penitenciarul Bacău, persoanele private de libertate precizând că erau mulțumiți de calitatea și cantitatea mâncării, meniurile erau variate de la o zi la alta, însă nu cunoșteau meniul zilnic.

La data efectuării vizitei, la prânz au fost servite următoarele preparate: ciorbă cu legume, mâncare de cartofi cu carne de porc și pâine. Membrii echipei de vizitare au reținut că hrana servită avea aspect și miros corespunzător, fiind în cantitate suficientă.

Referitor la acordarea asistenței medicale, Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Bacău avea o cameră de examinare medicală, singurele dotări fiind un pat de consultație, un birou lucru medic, trei scaune, două dulapuri, cântar, chiuvetă. **Dulapurile erau vechi, cu geamuri de sticlă, fără a conține instrumentar și medicație de strictă necesitate (calmante, antispastice, adrenalină, un antibiotic, apă oxigenată, rivanol, comprese sterile, vată sterilă, ser fiziologic, seringi cu ac, glucometru, dexametazonă etc.). Mobila și celelalte suprafețe nu erau igienizate, fiind praf și pete în toate zonele. De asemenea, lipsea masa medicală de tratamente și trusa de urgență pentru deplasări la camerele de detenție în caz de urgențe medicale minore. Totodată, cu privire la gestionarea deșeurilor medicale, membrii echipei de vizitare au reținut că nu era amenajat un spațiu bine securizat, cu dotările specifice (cutii închise ermetic pentru deșeuri biologice; ace și mănuși medicale utilizate în examinarea deținuților).** Cu privire la acest aspect, **membrii echipei de vizitare consideră necesar să se efectueze demersuri pentru asigurarea corespunzătoare a asistenței medicale prin achiziționarea unei truse de urgență pentru deplasări la camerele de detenție în caz de urgențe medicale minore, precum și prin gestionarea corespunzătoare a deșeurilor medicale.**

Camera de examinare medicală era luminoasă, dar **insuficient ventilată**, geamul fiind situat foarte sus, cu acces dificil pentru aerisit după fiecare examinare. **Cu privire la aceste aspect, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se ia măsurile legale pentru igienizarea și dotarea corespunzătoare a spațiului de examinare medicală, pentru asigurarea condițiilor corespunzătoare de muncă pentru personalul medical, prin achiziționarea de mobilier și dispozitive medicale, precum și prin asigurarea ventilației corespunzătoare (aparat aer condiționat).**

Asistența medicală era asigurată de către un medic angajat cu 4 ore și un asistent medical din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Bacău fiind singurii angajați care deserveau Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Bacău, 24/24 ore/zi. **Cu privire la acest aspect, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se efectueze demersuri pentru asigurarea corespunzătoare a asistenței medicale prin creșterea numărului de angajați care asigură asistența medicală în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Bacău.**

La primirea în centru, persoanelor private de libertate li se efectua un examen medical clinic general, cu scopul depistării semnelor evidente de agresiune, adicții, tulburări psihice, risc de suicid, depistării bolilor infectocontagioase și parazitare, precum și a cunoașterii antecedentelor patologice și afecțiunilor cronice, care ar impune instituirea de îndată a unei terapii medicamentoase adecvate, izolare în camera specifică, precum și regim igienico-dietetic.

Urgențele se rezolvau prin sistemul 112, cei aflați în custodia Centrului fiind transportați la unitățile medicale sub pază.

În cadrul vizitei, au fost puse la dispoziție membrilor echipei de vizitare registrele folosite în activitatea centrului, astfel: Registrul de consultații medicale, Registrul de evidență a primirii și punerii în libertate a persoanelor reținute sau arestate preventiv, Registrul evidență bolnavi cronici.

Din analiza Registrului de evidență a primirii și punerii în libertate a persoanelor reținute sau arestate preventiv a reieșit că examenul clinic obiectiv era minuțios realizat, cu descrierea leziunilor existente pe corpul deținuților, inclusiv existența papiloamelor, absență de membru etc.

Cu privire la asigurarea hranei, membrii echipei de vizitare eu reținut că hrana era primită și pregătită de la Penitenciaru Bacău, la momentul vizitei nefiind cunoscut meniul care va fi servit în acea zi. Hrana era distribuită de către o persoană privată de libertate (cu analizele medicale efectuate). Alimentele erau depozitate în marmite de inox, la oficiu centrului, care era dotat cu veselă, chiuveță, masă de bucătărie, frigidere corect igienizate. **Membrii echipei de vizitare consideră necesar să se continue măsurile de verificare medico-sanitară a alimentelor și spațiilor de manipulare a hranei, inclusiv distribuirea în camere a alimentelor.**

Referitor la comunicarea cu exteriorul și la activitățile de petrecere a timpului liber, persoanele deținute intervievate au declarat că li se respectă drepturile la apeluri telefonice, pachete sau vizite. De asemenea, persoanele custodiate au declarat că nu au restricții la programul de vizionare tv, dar că **2 camere de deținere nu au televizoare funcționale, persoanele deținute în acestea fiind nevoite să vizioneze programe tv în alte camere de deținere.**

În acest sens, membrii echipei de vizitare consideră că toate persoanele private de libertate din centru trebuie să aibă aceleași beneficii, precum și acces egal la activități și facilități de petrecere a timpului liber.

Existau telefoane în toate camerele de detenție, precum și la biblioteca amplasată la etajul I al clădirii.

La sectorul de vizite exista un post destinat video-conferințelor dar, potrivit informațiilor furnizate de personalul centrului, acesta putea fi folosit doar pentru întrevederi cu instanțele de judecată, dacă acestea se aflau în alte localități, la distanță mare în raport cu centrul, pentru a evita deplasarea persoanei private de libertate, dar nu putea fi utilizat pentru convorbiri video cu familiile persoanelor private de libertate.

În centru nu exista o sală destinată activităților de petrecere a timpului liber, acestea desfășurându-se loc în camere și la curtea de plimbare.

La curtea de plimbare erau amplasate 2 biciclete fitness și 2 spaliere, fără alte facilități (mese, scune etc.). Curtea era parțial acoperită, dar pe o suprafață mică pentru a proteja persoanele private de libertate de precipitații.

În ceea ce privește respectarea drepturilor persoanelor cu deficiențe locomotorii, în timpul vizitei s-a constatat că centrul nu dispune de niciun fel de facilități sau adaptări pentru aceste persoane, cu excepția câtorva cârje de sprijin. Potrivit declarațiilor personalului angajat, în centru a fost custodiată o persoană cu handicap locomotor la sfârșitul anului 2023, pentru care a fost împrumutat un fotoliu rulant. Astfel, potrivit Legii Nr. 448/2006 din 6 decembrie 2006 Republicată privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap (Art. 62) *Clădirile de utilitate publică, căile de acces, clădirile de locuit construite din fonduri publice, mijloacele de transport în comun și stațiile acestora, taxiurile, vagoanele de transport feroviar pentru călători și persoanele principalelor stații, spațiile de parcare, străzile și drumurile publice, telefoanele publice, mediul informațional și comunicațional vor fi adaptate conform prevederilor legale în domeniu, astfel încât să permită accesul neîngrădit al persoanelor cu handicap. De asemenea, Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora precizează fără echivoc că, în fiecare centru vor fi prevăzute căi de acces pentru persoanele cu dizabilități....în cazul acestora (persoanelor cu dizabilități) vor fi prevăzute camere de cazare dotate corespunzător.*

Referitor la respectarea drepturilor persoanelor cu deficiențe locomotorii, membrii echipei de vizitare apreciază că Centrul trebuie să se conformeze prevederilor legale în materia drepturilor persoanelor cu dizabilități, precum și normativelor interne ale Ministerului Afacerilor Interne.

În ceea ce privește colaborările cu diverse organizații, s-a reținut că nu existau colaborări cu organizații neguvernamentale deși, potrivit opiniei membrilor echipei de vizitare, colaborarea cu astfel de organizații care au ca obiect de activitate promovarea și respectarea drepturilor omului este o metodă de creștere a nivelului de protecție a persoanelor din detenție, fiind necesar ca Inspectoratul de Poliție al Județului Bacău să aibă încheiate acorduri de cooperare cu organizații neguvernamentale care acționează în domeniul drepturilor omului. Acestea se pot implica în întâlniri regulate, sesiuni de instruire și discuții informale, benefice pentru toate părțile implicate.

3. Recomandări.

Având în vedere cele de mai sus, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului:

RECOMANDĂ

Conducerii Inspectoratului de Poliție Județean Bacău să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Respectarea prevederilor legale referitoare la regimul de cazare special pentru minori, astfel încât persoanele private de libertate minore să fie cazate separat de adulți, având în vedere că este în sarcina administrației instituțiilor să ia măsuri speciale de precauție pentru a-i proteja pe minori de orice formă de abuz, inclusiv exploatare sexuală sau de altă natură.

2. Finalizarea procedurii de modificare/suplimentare a structurii organizatorice conform nevoilor reale ale Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Bacău.
3. Ocuparea posturilor vacante prin angajarea personalului necesar desfășurării în bune condiții a activităților din centru (personal de pază, personal medical etc.), la data efectuării vizitei fiind vacante următoarele 4 funcții: 1 șef schimb și 3 funcții de execuție (agent de poliție).
4. Desfășurarea în mod permanent de instruirii și formări profesionale cu privire la gestionarea situațiilor neprevăzute, precum și la legislația națională și internațională privind drepturile omului.
5. Respectarea procedurilor legale referitoare la informarea inițială cu privire la drepturi, obligații și interdicții, recompense, abateri și sancțiuni disciplinare, astfel încât toate persoanele private de libertate să primească la depunerea în centru materiale informative cu privire la regulamentele, drepturile și obligațiile acestora pe timpul șederii în centru și să li se prelucreze (să fie informați verbal), în funcție de capacitatea de înțelegere a acestora, conținutul materialelor scrise.
6. Alocarea fondurilor suficiente desfășurării în bune condiții a activităților din Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Bacău, având în vedere că în cursul anului 2023 nu fuseseră permise finanțări pentru lucrări de întreținere și reparații curente (uzuale) la spațiile de cazare (vărui camere și holuri, înlocuit gresie și faianță), pentru achiziționarea unor bunuri materiale pentru dotarea camerelor de cazare (prize, saltele, lenjerii de pat) și a băilor (căzi duș, baterii chiuvete, corpuri de iluminat, faianță și gresie), precum și pentru consumabile medicale.
7. Asigurarea fondurilor necesare pentru asigurarea, conform legislației în domeniu, a materialelor igienice (hârtie igienică, săpun, pastă de dinți etc.), necesare satisfacerii necesităților fizilogice și igienei intime, lipsa lor fiind considerat în sine tratament degradant, care încalcă numeroase prevederi legislative, dar și convenții internaționale, precum Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela) care recomandă că "trebuie să se pretindă deținuților curățenia personală; în acest scop ei trebuie să dispună de apă și de articole de toaletă necesare sănătății lor și curățeniei lor".
8. Asigurarea fondurilor necesare pentru îmbunătățirea condițiilor de cazare prin realizarea unor lucrări de reparație și igienizare a spațiului în care era organizat Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Bacău (văruire pereți, înlocuire gresie și faianță deteriorate din unele spații ale unității), motivat de faptul că la data efectuării vizitei unitatea nu asigura condiții corespunzătoare de cazare.
9. Efectuarea operațiunilor de dezinsecție cu o frecvență mai mare și verificarea eficienței substanțelor folosite, având în vedere că la data efectuării vizitei în majoritatea camerelor fusese semnalată prezența insectelor dăunătoare
10. Îmbunătățirea condițiilor de cazare din camere prin asigurarea iluminatului artificial corespunzător, în conformitate cu art. 12 alin. (2) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, care prevede: "Camerelor de cazare și celelalte încăperi destinate persoanelor

private de libertate trebuie să dispună de iluminat natural, de instalațiile necesare asigurării iluminatului artificial.”

11. Îmbunătățirea condițiilor de cazare prin: achiziționarea de saltele noi, prin igienizarea lenjeriilor și a spațiilor de detenție (văruire), prin ventilarea corespunzătoare și asigurarea temperaturii adecvate în camere și băi, precum și prin colectarea periodică a deșeurilor.

12. Organizarea mai riguroasă a timpului destinat desfășurării activităților administrativ-gospodărești, de curățenie, de igienă, astfel încât toate persoanele arestate să participe periodic la aceste activități.

13. Asigurarea curățeniei și igienei spațiului destinat bibliotecii, precum și achiziționarea de mobilier specific activităților de citire și scriere.

14. Identificarea unei soluții, astfel încât să existe posibilitatea acordării dreptului legal la vizită fără dispozitiv, atât pentru minorii custodiați, cât și pentru majorii care primesc vizita copilului minor și care se califică la acordarea vizitei fără dispozitiv de separare, în conformitate cu prevederile Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013, care precizează la art. 248, alin. (3): În vederea diminuării efectelor negative ale privării de libertate asupra dezvoltării fizice, psihice sau morale, minorului i se acordă, de regulă, vizita fără dispozitiv de separare, iar la alin. (3¹) prevede că: Prin excepție de la prevederile alin. (2), vizita cu copilul minor al persoanei private de libertate se acordă fără dispozitiv de separare....

15. Asigurarea corespunzătoare a asistenței medicale prin achiziționarea unei truse de urgență pentru deplasări la camerele de detenție în caz de urgențe medicale minore, precum și prin gestionarea corespunzătoare a deșeurilor medicale.

16. Îmbunătățirea asistenței medicale prin igienizarea și dotarea corespunzătoare a spațiului de examinare medicală, prin asigurarea condițiilor corespunzătoare de muncă pentru personalul medical, prin achiziționarea de mobilier și dispozitive medicale, precum și prin asigurarea ventilației corespunzătoare (aparat aer condiționat) a camerei destinate examinării medicale.

17. Asigurarea asistenței medicale adecvate prin creșterea numărului de angajați care acordă asistență medicală în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Bacău, având în vedere că la data efectuării vizitei doar un medic angajat cu 4 ore și un asistent medical din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Bacău deserveau Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Bacău, 24/24 ore/zi.

18. Continuarea măsurilor de verificare medico-sanitară a alimentelor și spațiilor de manipulare a hranei, inclusiv distribuirea în camere a alimentelor.

19. Dotarea tuturor camerelor cu televizoare, motivat de faptul că toate persoanele private de libertate din centru trebuie să aibă aceleași beneficii, precum și acces egal la activități și facilități de petrecere a timpului liber.

20. Respectarea drepturilor persoanelor cu deficiențe locomotorii, prin conformarea la prevederile legale în materia drepturilor persoanelor cu dizabilități, precum și la normativele interne ale Ministerului Afacerilor Interne, având în vedere că la data efectuării vizitei centrul nu dispunea de niciun fel de facilități sau adaptări pentru aceste persoane, cu excepția câtorva cârje de sprijin.

21. Identificarea unor organizații neguvernamentale care au ca obiect de activitate promovarea/respectarea drepturilor omului și inițierea unor colaborări cu acestea, pentru creșterea a nivelului de protecție a persoanelor din detenție și completarea/diversificarea activităților din centru.

